

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากร สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร ข้าราชการครูและครูพิเศษสอน ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเกี่ยวกับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของสถานศึกษาและด้านการรายงานการประเมินตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าวิกฤติ (t-test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้สอน ข้าราชการครู ครูพิเศษสอน บุคลากรที่สอนหมวดวิชาพื้นฐาน บุคลากรที่สอนหมวดวิชาชีพ บุคลากรชายและบุคลากรหญิง โดยรวมและทุกรายด้าน อยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้สอนแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่าผู้สอน
3. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการครูกับครูพิเศษสอนแตกต่างกัน โดยข้าราชการครูมีความเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสูงกว่าครูพิเศษสอน
4. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของผู้สอนหมวดวิชาพื้นฐานกับผู้สอนหมวดวิชาชีพไม่แตกต่างกัน

5. การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออก ระหว่างความคิดเห็นของบุคลากรสายกับบุคลากรหญิงไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ตามความคิดเห็นของบุคลากรจำแนกตามตำแหน่ง ประเภท บุคลากร หมวดวิชาและเพศโดยรวม ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของสถานศึกษาและด้านการรายงานการประเมินตนเอง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก มีการเตรียมตัวอย่างมากเพราะต้องเตรียมความพร้อมในการดำเนินการจัดการศึกษา และพัฒนาการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ระบบการศึกษา แนวทางจัดการศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา การจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา วิทยาลัยสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก เห็นความสำคัญและความจำเป็นที่ต้องพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้องทุกด้านที่กล่าวมา โดยเฉพาะด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายเร่งรัดพัฒนาคุณภาพของวิทยาลัยในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสิงหา คงงาม (2546) ที่พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูทั้งในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน ครู-อาจารย์ รวมทั้งข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในทุกขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชรินทร์ เพ็ชระ (2546) ที่พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้าน มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก อีกทั้งจากผลการศึกษาของวรรณิ์ ดีประชา (2544) ที่พบว่า การปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครบุรีตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้สอนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการปฏิบัติงานของ

สถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของสถานศึกษาและด้านการรายงานการประเมินตนเอง และโดยรวมสูงกว่าผู้สอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็นปัจจัยสำคัญต่อความมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา และผู้บริหารวิทยาลัย สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ได้รับการกระตุ้นจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจัดให้มีการประชุมชี้แจงนโยบายการจัดสัมมนาอบรม ออกตรวจเยี่ยม ส่งผลให้ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก สูงกว่าผู้สอน แต่ผู้บริหารอาจขาดการชี้แจงแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรในวิทยาลัย และขาดความพร้อมที่ดีในการจัดอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวที่ไม่ดีเท่าที่ควร จึงทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ของผู้บริหารและผู้สอนแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของชรินทร์ เพ็ชร (2546) ที่พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว โดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของฉวี พลสาร (2541) ที่พบว่า การดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อาจารย์ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากกว่าครู อาจารย์ อีกทั้งรัชชัย พุ่มขลิต (2545) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิเชียร บุญเรือง (2546) ที่พบว่า ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อรับการประเมินภายนอก โรงเรียนวังสมบูรณ์วิทยาคม จังหวัดสระแก้ว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสูงกว่าผู้สอนเช่นเดียวกัน

3. จากผลการวิจัยพบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของสถานศึกษาและด้านการรายงานการประเมินตนเอง และโดยรวมสูงกว่าครูพิเศษสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครูเป็นบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งในตำแหน่งข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติข้าราชการครู พ.ศ.2523 มีอัตราเงินเดือนและมีการขึ้นเงินเดือนตามลำดับขั้นเป็นประจำทุกปีและมีสวัสดิการต่าง ๆ ที่รัฐจัดให้ ซึ่งแตกต่างจากครูพิเศษสอนเป็นบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งในฐานะลูกจ้างชั่วคราว มีอัตราเงินเดือนที่คงที่ ไม่ได้รับการพิจารณาให้เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง แต่จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากตามระเบียบว่าด้วยการจ่าย

ค่าจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ พ.ศ.2526 กำหนดให้มีการประเมินให้ต่อสัญญาจ้างใหม่ทุก ๆ ปี หากไม่ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ อาจถูกประเมินให้เลิกจ้างได้ ดังนั้น ไม่ว่าครูพิเศษสอนจะทุ่มเท ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงใดก็ไม่ส่งผลให้มีความก้าวหน้าในอาชีพการงานของตนได้ ส่งผล ทำให้ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก สูงกว่าครูพิเศษสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อร์ทัย โยธินสิริทอง (2545) ได้ศึกษาความท้อแท้ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผล วิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ประเภทรายเดือน มีความท้อแท้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างจากอาจารย์พิเศษ รายชั่วโมง

4. จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่สอนหมวดวิชาพื้นฐานและบุคลากรที่สอนหมวด วิชาชีพมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบัน การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของ สถานศึกษาและด้านการรายงานการประเมินตนเอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้สอน หมวดวิชาพื้นฐานและหมวดวิชาชีพทุกคน เตรียมความพร้อมตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ตามมาตราที่ 52 “ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การ พัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็น วิชาชีพครู” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของประชัน อรุณ ไพร (2545) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยี สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตภาคตะวันออก พบว่า ข้าราชการครูวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออก ที่มีวุฒิการศึกษาสายอาชีพกับข้าราชการครูวิทยาลัย เกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออก ที่มีวุฒิการศึกษาสายสามัญมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกันและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของอร์ทัย โยธินสิริทอง (2545) ได้ศึกษาความท้อแท้ ในการปฏิบัติงานของอาจารย์พิเศษกับประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 พบว่า อาจารย์พิเศษวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ที่สอนประเภทวิชาสามัญ ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ หรือประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีทัศนะต่อประสิทธิผลวิทยาลัยการอาชีพ เขตการศึกษา 12 ทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

5. จากผลการวิจัยพบว่าบุคลากรชายและบุคลากรหญิงมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก ด้านการ ปฏิบัติงานของสถานศึกษา ด้านการประเมินตนเองของสถานศึกษาและด้านการรายงานการ ประเมินตนเอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในราชกิจจานุเบกษา หมวด 1 มาตรา 6

ความว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม จริยธรรม” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542, 2542) ดังนั้นบุคลากรผู้สอนทุกเพศทุกวัยจึงต้องพัฒนาตนเอง ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจิระภา สมัครเสวี (2543) ได้ศึกษาการดำเนินการจัดการและการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาในจังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้บริหารกับครู รวมทั้งผู้บริหารและครูชาย กับผู้บริหารและครูหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการและการบริหารตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณิ์ ดีประชา (2544) ได้วิจัยเรื่องความคิดเห็นในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนเอกชนในเขตสังฆมณฑลราชบุรี พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีเพศต่างกันและตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของขวัญเรือน อรุณพงษ์ (2545) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการเตรียมความพร้อมและความคิดเห็นของบุคลากรในการประเมินผลภายในของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าความคิดเห็นบุคลากรในการประเมินผลภายในของโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 2 จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก สูงกว่าผู้สอน ฉะนั้นผู้บริหารวิทยาลัย ควรจัดประชุมสัมมนาผู้สอนให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้สอนแตกต่างกัน ฉะนั้นอาชีวศึกษาจังหวัด (อศจ.) แต่ละจังหวัดควรจัดสัมมนาผู้บริหารและผู้สอน ให้มีความเข้าใจสอดคล้องกันในเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
3. จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระหว่างความคิดเห็นของข้าราชการครูกับครูพิเศษสอนแตกต่างกัน ฉะนั้นผู้บริหารสถาบันการอาชีวศึกษา แต่ละแห่งควรจัดประชุมสัมมนานักวิชาการที่ปฏิบัติการสอน โดยเฉพาะครูพิเศษสอนให้มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกระบวนการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้โดยถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสูงกว่าครูพิเศษสอน ฉะนั้นควรมีการศึกษาวิจัยถึงปัญหา สาเหตุหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ของครูพิเศษสอนต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถาบัน การอาชีวศึกษาในภาคตะวันออก โดยอาจศึกษาเชิงลึกเป็นรายกรณีในแต่ละวิทยาลัย
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นทั้ง ข้าราชการครูและครูพิเศษสอน ซึ่งครูพิเศษสอนอาจตอบแบบสอบถาม โดยขาดความเข้าใจต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัย และทำให้ข้อมูลมีความเบี่ยงเบน ฉะนั้นควรทำการวิจัยซ้ำ (Replication) โดยใช้เทคนิคหรือวิธีการวิจัยอื่นที่สามารถได้ข้อมูลอย่างถูกต้อง และมีความเที่ยงตรง